

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Seria litteratorum, hominum poenitentia, institutio
eruditorum delinquentium - Cod. Ettenheim-Münster 60**

[S.l.], 1727

Documetum 12

[urn:nbn:de:bsz:31-108344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-108344)

ut dicitur iusto: si ab iniquitate egressus iniquus extiterit,
omnis iustitia eius deperiat, et ipse morte damnabitur.
sic Judas olim subito malignus effectus, omne bonum
perdidit, quod dudum beati peregit. sic et Salomoni ni-
hil impatiatur de bono, quod antea cepit, sed extremo-
malo damnatur. in qua voluntate postremo quisquam
vel actu fuerit inventus, in hac iudicandus erit. sicut de
hoc ipso Dominus locutus est dicens: in quo te invenero, in
hoc te iudicabo. Et si credis, amplius hos ipse diligit Deus,
qui post pravitates esse rectiores student: ac sic se post
vitia virtutibus magis exercent, quam qui mala gra-
via nunquam perperam se nocentur, et bona precipue
torpentes agere piget. sicut quisquam Dominus illum
magis seorsum amplectitur, qui post damna quadam
potiora lucra reportat quam qui nihil perdidit, et
nihil augmenti fecit. sic imperator illum magis militem
amat, qui post fugam remeans hostem persequendo
prostermit, quam qui nunquam fugit, et nil unquam
fortiter fecit. sic agricola illam terram plus amat,
qua uberes illi post spinas afert fauces, quam illam,
qua tribulos vel spinas nunquam nutrit, et fertilem
messem nunquam aliquando produxit. Non desperes
veniam, sed potius spera salutem, si facturus optima
peccata damnare decernas. Corrige delictum, muta
mores, renova vitam, et nullam te plecti dolebis postea
penam. Non eris in crimine, quem periret alibi fuisse
nec dicitur impius, qui fuerit deus pius.

Documentum 12.

Penitentibus exemplum Job primus exhibuit,
quod post funera vel flagella adhuc in sua redargu-
tione etiam in cilicio, et cinere lamenta paenitentis
sumpsit dicens: idcirco ago penitentiam, in favilla, et
cinere. Displicuit sibi Job et sui penitentia seque-
reales fuerant, et quales per Deum facti sunt illi
placuerunt. Job autem penitentia medicamentum
vulneris, spes salutis, per quam peccatores salvantur,
per quam Deus ad misericordiam provocatur: qua non
tempore perfitur, sed profunditate luctus. peniten-
tia autem non mensum ac temporum cursu perfitur,
sed pena qua anima cruciatur, et mortificatur caro.
Hi vero qui penitentiam gerunt, proinde capillos et
barbam nutriunt, unde monstrant abundantiam cri-
minum, quibus caput peccatoris gravatur. capilli enim
pro villis accipiuntur. Vir, enim si comam nutriat, ut
ait apostolus, ignominia est illi. ipsam enim ignomi-
niam suscipiunt penitentes pro merito peccatorum.
quod vero in cilicio prosterantur, per cilicium quippe
recordatio est peccatorum, propter hanc ad sinistra

futuros. inde ergo confitentes in cilicio prosternuntur tanquam dicentes: et peccatum meum contra me est semper. quod cinere aspergantur, vel ut sint memores, qui cinis et pulvis sunt, vel quia pulvere facti sunt, id est impij facti sunt. Unde et illi pravaricatores primi homines recedentes a Deo, malisq; factis offendentes Creatorem, in pulverem unde facti sunt redierunt. Bene ergo in cilicio et cinere penitens deplorat peccatum, quia in cilicio asperitas, et compunctio peccatorum: in cinere autem pulvis ostenditur mortuorum. Et idcirco in utroq; penitentiam agimus, ut in compunctione cilicij agnoscamus vitia que per culpam commisimus, et per favillam cineris perspiciamus mortis sententiam, ad quam peccando pervenimus. Si qui autem per gratiam Dei ad penitentiam convertantur, perturbati non debent, et rursum post emendationem relictis vitij corda pulsentur: dum non possunt bene conversationi nocere, si talis cogitatio non erumpat in consensu vel in opere. terra enim sine perfectione vitiorum cogitatio non est ad damnationem, sed ad probationem. Nec est occasio subeundi discriminis, sed potius agenda virtutis, nam et si quis circa finem suum per penitentiam desinat esse malus, non ideo debet desperare, quia in termino est ultima vita: quoniam Deus non respicit qualis antea fuimus, sed qualis circa finem existamus. ex fine enim suo unumquemq; aut justificat, aut condemnat, sicut scriptum est: ipse iudicat extrema terra. et alibi: universorum finem ipse considerat. proinde non dubitamus circa finem justificari hominem per penitentiam et compunctionem. Sed quia raro hoc fieri solet, metuendum est, ne dum ad finem discurrat conversio, incerta occupet mores, antequam subveniat penitentia. pro qua re et si bona est ad extremum conversio, melior tamen est, quae longe ante finem agitur, ut ab hac vita securius transeat.

Huius penitentiae ipse salvator in evangelio virtutem ostendit dicens: penitentiam agite, appropinquet enim regnum caelorum. et Joannes Baptista ait: facite fructus dignos penitentiae. fructus est dignus penitentiae transalita flere peccata, et eadem iterum non agere sicut scriptura ait: non adicies peccatum super peccatum. lavamini, dicit Dominus per Isaiam prophetam, et mundi estote. lavatur itaq; et mundus est qui praeterita plangit, et iterum flenda non admittit. lavatur, et non est mundus, qui plangit quod gessit, nec desinit, et post lacrymas haec quae fleverat repetit. De his qui post lacrymas ad delicta revertuntur priora beatus Petrus terribiliter ait: canis revertitur ad vomitum suum. filius peccasti, dicit scriptura sancta, non adicies iterum. Matth. 3.
Luc. 3.
Ecl. 9.
Isa. 1.
2. pet. 2.
Ecl. 21.

De pristino deprecare, et remittitur tibi. penitentia
 vera non annorum numero censetur, sed amaritudine
 animi. Unde beatus petrus non a Domino indulgen-
 tiam recepit, quia denariis pinis flevit trina negationis
 culpam. penitentia, quamvis sit exigui temporis, prin-
 cipaliter amaritudine agitur, non despicitur apud ju-
 dicem iustum Deum, qui cordis secreta considerat.
 Non enim longitudinem temporis tantum requirit Deus,
 quantum affectum, sinceritatis pensat. qui enim in
 christum tota mente confidit, etiam si in multis moria-
 tur peccatis, fide sua vivit in aeternum: sicut ipse Domi-
 nus in evangelio ait: ego sum resurrectio et vita, qui credit
 in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis qui vivit
 et credit in me, non morietur in aeternum. De morte
 anima dicit: quia: propter peccatorum aegritudinem
 evenit illi. Deus autem natura misericors est, paratus
 est salvare per misericordiam, quos non invenit sal-
 vare per iustitiam, qui vult omnes salvos fieri, et nem-
 nem perire: qui per prophetam ait: in quacunque die
 conversus fuerit peccator, vitam vivet, et non morietur.
 quamvis quisque sit peccator et impius, si ad penitentiam
 convertatur, consequi prope veram se per Dei miseri-
 cordiam non dubitet. in hoc seculo penitentiam facien-
 tibus Dei misericordia subvenit. in futuro autem peni-
 tentia non proficit, sed rationem nostrorum redduri
 sumus. in hac vita tantum penitenti patet libertas,
 post mortem vero nulla correctionis est licentia.

Documentum 13.

Multos invenire est, qui tunc demum grandem
 se agere penitentiam arbitrantur, cum magna quaedam
 est dura, eaque externa exercitia sectantur, praeter ieiun-
 nia vigiliam et id genus alia penitentia opera. quae
 quidem dubium non est grata esse Deo et penitentibus
 necessaria: attamen verissima ac optima, et qua ad
 Deum proxime acceditur, penitentia est ut ex animo
 a se ipse quis piam se convertat ad Deum, et advertat
 se omnes propter Deum, idque perfecta cum aversione
 ab illis omnibus, quae noverit ad se esse Deo, ita ut om-
 ninò statuat pro re nulla, quae populo accidere, eorum
 aliquid velle perpetrare: ac deinde firmam gerat fiducia
 erga bonitatem Dei, quod ea nunquam ipsi opitulari desi-
 net. Hæc autem conversio, cum immobili quodam con-
 iuncta erit amore erga fidelissimum amicum suum Deum
 Opt. Max. cuius tanta fidelitas est, ut nunquam quem
 quam populo, sed nec ante hæc potuerit deserere, qui
 ipsi ita ut oportet confidere noverit. ferventi etiam